

Durmuş Hocaoğlu

Lizbon Antlaşması

ve

Gerçek Bir “Avrupa Birliği” Binâ Etmenin Güçlükleri: IX

Yeniçağ, “Analiz”., 18 Ocak 2008, Cuma., s.06
“Analiz” Sıra No: 614; 2008-005; Ocak-05

YENİÇAĞ

Şu hâlde şu noktaya gelmiş bulunmakta olduğumuzu söyleyebiliriz: Avrupa’da, Avrupa Birliği’nin nazarî olarak tâyin ve tesbât edilmiş yüksek ideali olan Birleşik Avrupa’nın tahakkuku için elzem olan bir Avrupa Milleti ve bunun için şart olan Avrupa Milliyetçiliği ile, mevcut milletlerin milliyetçikleri, yâni Millî Milliyetçilikler arasında bir “sorun” oluşmaktadır ve mes’ele bu “sorun”un halledilebilip halledilemeyeceği mes’elesidir. Bundan evvel gördüğümüz gibi, A. C. D’apponia, aynı kulvarda yarışan iki ayrı milliyetçilik arasında zarûrî bir zıtlık ve çatışma olmadığını ve bunun gerekçesini de, *Avrupa idealleri ile millî kimlikler ve Avrupa birleşmesi ile millî milliyetçilikler arasında bir aykırılık olmamasına* bağlayarak, bu müşahhas ideallerin, aynı zamanda, *millî milliyetçiliklerin de paylaştığı şeyler olduğunu* söylemekte idi. Ancak, neler olmaktadır acaba işbu, her iki milliyetçiliğin de ortaklaşa paylaşacağı Avrupa İdealleri?

Bu noktada Avrupa Birliği fikrinin müdâfii elitler ile geniş kitlelerin aynı ortak paydalarda buluşmakta olduklarını söylemek pek kolay görülmektedir fikrimce. “Birlikçi” elitler için Avrupa İdealleri’nin dönüp dolaşıp odaklandığı şey, ismen her ne olursa olsun, cismen, Avrupa Birleşik Devletleri’dir; yazarın, “1848 ilâ 1939 arasında Avrupa Milliyetçiliği’nin kazanmış olduğu, *millîlik karşıtı (antinational)* temalı ikinci formu” olarak andığı Avrupa Birleşik Devletleri[1]. İmdi, Avrupa Birliği idealinin elitlerine göre, Avrupa’nın en yüksek ideali bizzat Avrupa Birleşik Devletleri’nin kendisidir; çünkü, sulh, sükûn, selâmet, hâsılı, bu dünya hayâtında iyi, doğru ve güzel olan her ne talep ediliyor ise, onların tamâmını, Avrupa insanına en yüksek seviyede te’min edecek olan, ancak budur ve bu da yazarın isâbetle tebâruz ettirdiği üzere, *millîlik karşıtı (antinational)* temalı bir idealdir; yâni, millî birikimler, millî idealler ve beklentiler ile çelişme ve çatışma hâlinindedir.

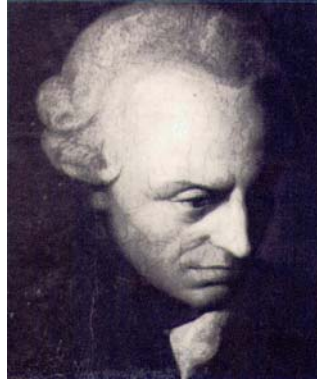
İmdi: Bu çelişki ve çatışma kaçınılamazdır; çünkü Avrupa Birleşik Devletleri ideali, her ne kadar Kant bunu, yâni Avrupa’nın birleşmesini – o zaman henüz “Avrupa Birleşik Devletleri” diye bir terimin mevcut olmadığını unutmamalıyız - her bir üye devletin millî ferdiyetini muhâfaza etmek kaydıyla müdâfaa etmekte ise de[2], bir ve bütün bir homojen halk kitlesini alenen veya zımnen öngörmekte olması dolayısıyla,

millî devletlerin kendi idealleri ile tam olarak kaabili te'lif addetmek imkân hârici olacaktır: Ya biri, ya öteki!

Evet: Ya biri, ya öteki! Zîra, bir devlette devlet ile vatandaş arasındaki bağın sıklığı en yüksek formuna, homojen bir cemiyette ulaşabilmektedir ki bu da Avrupa Birleşik Devletleri'nin, ancak, mümkün merteye *homojen bir cemiyet*, yâni bir Avrupa Milleti inşâ etmek sûretiyle binâ edilebileceğini göstermektedir. Aksi takdirde, sulh, sükûn, selâmet, iktisâdî refah vb. gibi beklentiler, üye devletlerin halklarını ancak bir yere kadar bir arada tutmağa muktedir olabilir ve daha da ilerisine gidip, onlara, aynı içtenlikle paylaşılan bir istikbâl rüyasını gördürmekte yetersiz kalır. İşte burası, fiilen mevcut Millî Milliyetçilikler ile Avrupa Milliyetçiliği idealinin yollarının kesiştiği noktayı teşkil etmektedir.

[1] Ariane Chebel D'appolonia., *aynı makale.*, p.176;

[2] “Bir devlet, üzerinde kurulmuş olduğu toprak parçası gibi bir mülk (patrimonium) değildir. Kendi hakkında ancak kendisinin karar verebileceği ve kimsenin emrine ve arzusuna bağlı olmıyan bir insan topluluğudur. Devletin, bir ağaç gövdesi gibi, kendine hâs kökleri vardır. Onu, aşî yaparmışcasına, bir başka devlete katmak, manevî kişiliğinden yoksun bırakmak, bir eşya derecesine indirmek olur. Bu da aslî mukavele fikrine aykırıdır. Böyle bir mukaveleye dayanılmaksızın halk üzerinde hiçbir hak da düşünülemez.” [I. Kant., *Ebedî Barış Üzerine Felsefî Bir Deneme.*, Bölüm: I.II., Çev.: Y. Abadan., S. L. Meray., AÜSBF Yay., Ankara, 1960, s.10]

Nevi şahsına münhasır Kozmopolitanizm teorisi ve “Ebedî Barış” tezi ile tanınan, ferdiyetlerini muhâfaza ederek biraraya gelen devletlerden müteşekkül bir Birleşik Avrupa fikrinin mîmânı

Immanuel Kant (1724-1804)